

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak soutěžní právo reaguje na pohlcování startupů technologickými giganty aneb fenomén vražedných akvizic

Digitální ekonomika zásadně proměnila fungování hospodářské soutěže. Vedle tradičních fúzí velkých hráčů se do popředí dostávají tzv. vražedné akvizice, při nichž dominantní podniky skupují inovativní startupy s cílem eliminovat potenciální konkurenci. Tyto transakce často unikají klasické kontrole spojování, což vyvolává otázku, jak na ně reaguje evropské soutěžní právo a jaké nástroje má dnes k dispozici.

Proměna soutěže v digitální ekonomice

Tradiční přístup ke kontrole fúzí vychází z předpokladu, že největší riziko pro hospodářskou soutěž představuje spojení dvou významných konkurentů, které vede ke zvýšení tržní koncentrace. Tento model však v digitální ekonomice naráží na své limity a nepostihuje všechny relevantní formy soutěžního tlaku.

Hodnota podniků zde často nespočívá v jejich aktuálním obratu, ale v uživatelské základně, technologii, přístupu k datům nebo schopnosti rychlé inovace. Tyto faktory mohou být z hlediska budoucí soutěže významnější než samotná současná tržní síla měřená obratem.

To vede k situaci, kdy relativně malé startupy mohou představovat významnou konkurenční hrozbu pro zavedené platformy. Právě tyto podniky se stávají cílem akvizic ze strany velkých technologických hráčů. Z ekonomického hlediska může jít o legitimní investiční strategii, která podporuje inovace a umožňuje jejich škálování. V některých případech však může být motivací eliminace budoucí konkurence ještě před tím, než se plně projeví na trhu.

V odborné literatuře se pro tento jev vžil termín „vražedné akvizice“. Typicky dochází k tomu, že dominantní podnik koupí inovativní startup a jeho produkt následně utlumí, odloží, nebo jej integruje do vlastního ekosystému způsobem, který omezuje jeho samostatné konkurenční působení. Výsledkem může být oslabení inovační soutěže a vznik tzv. „kill zones“, tedy oblastí, kde se investorům nevyplatí financovat nové projekty kvůli očekávané reakci dominantních hráčů.

Limity obratových kritérií

Z pohledu práva spočívá hlavní problém v konstrukci pravidel pro kontrolu spojování soutěžitelů. Na unijní úrovni podle nařízení (ES) č. 139/2004 [\[1\]](#) i v českém právu dle § 13 zákona č. [143/2001](#) Sb. je notifikační povinnost založena primárně na obratových kritériích, která mají sloužit jako objektivní a administrativně efektivní filtr.

Tento přístup však předpokládá, že význam transakce koreluje s ekonomickou silou účastníků měřenou obratem. V digitální ekonomice tento předpoklad často neplatí. Startupy v rané fázi vývoje mohou generovat minimální tržby, přesto disponovat zásadním inovačním potenciálem nebo přístupem k unikátním datům.

Pokud cílová společnost nedosahuje stanoveného obratu, transakce zpravidla nepodléhá schválení soutěžního úřadu. To platí i v případech, kdy je její strategický význam zjevný. Typickým příkladem je akvizice komunikační služby WhatsApp společností Meta v roce 2014. Přestože WhatsApp generoval minimální tržby, disponoval rozsáhlou uživatelskou základnou a představoval potenciálně významného konkurenta.

Tato situace odhalila strukturální slabinu systému, který nedokáže zachytit transakce s vysokým inovačním potenciálem, avšak nízkým obratem. Diskuse se proto postupně posouvá k úvahám o alternativních kritériích, například hodnotě transakce nebo strategickém významu cílové společnosti.

Článek 22 a jeho judikatorní korekce

Evropská komise se pokusila tuto mezeru překlenout extenzivním výkladem článku 22 nařízení o kontrole spojování podniků. Tento mechanismus umožňuje členským státům postoupit Komisi k posouzení i transakce, které nesplňují unijní prahové hodnoty.

Komise začala akceptovat postoupení i v případech, kdy transakce nesplňovala ani národní obratová kritéria. Cílem bylo zachytit právě ty akvizice, které by jinak unikly přezkumu, přestože by mohly mít významné dopady na soutěž.

Tento přístup byl testován v kauze Illumina/Grail [\[2\]](#), kde Komise převzala a následně zakázala akvizici startupu bez relevantního obratu v EU. Ačkoli Tribunál tento postup původně potvrdil, Soudní dvůr EU jej v roce 2024 odmítl.

Soudní dvůr zdůraznil, že článek 22 nelze využívat k obcházení jasně stanovených prahových hodnot, pokud k nim členský stát nemá vlastní pravomoc. Rozhodnutí tak posílilo princip právní jistoty a předvídatelnosti práva, ale zároveň omezilo možnosti Komise flexibilně reagovat na nové typy transakcí v digitální ekonomice.

Současné nástroje regulace

Po omezení výkladu článku 22 se pozornost přesouvá k jiným nástrojům, které mají tento regulační deficit částečně vyrovnat. Nejde přitom o jeden univerzální mechanismus, ale o kombinaci více přístupů.

Významnou roli hraje nařízení č. 2022/1925 [\[3\]](#) o digitálních trzích (DMA), které ukládá největším platformám – tzv. gatekeeperům – povinnost informovat Evropskou komisi o zamýšlených akvizicích v digitálním sektoru. Tato povinnost nemá sama o sobě blokovací účinek, ale funguje jako mechanismus včasného varování a umožňuje koordinaci mezi Komisí a národními úřady.

Současně některé členské státy zavádějí tzv. call-in pravomoci, tedy možnost přezkoumat i transakce, které nesplňují obratová kritéria. Tyto nástroje rozšiřují schopnost národních úřadů zasahovat v případech, které by jinak zůstaly mimo jejich dosah. Na druhé straně však vedou k určité fragmentaci právního prostředí v rámci EU a zvyšují regulatorní nejistotu.

Dalším významným nástrojem je ex post kontrola podle čl. 102 SFEU. Soudní dvůr EU v rozsudku Towercast [\[4\]](#) potvrdil, že i dokončená akvizice může být posouzena jako zneužití dominantního postavení, pokud její realizace vede k podstatnému narušení soutěže. Tento postup je procesně i důkazně náročnější než preventivní kontrola fúzí, protože vyžaduje prokázání dominance i jejího zneužití. Přesto představuje důležitou pojistku proti nejzávažnějším zásahům do soutěžního prostředí.

Závěr

Pro podniky a jejich poradce znamená současný vývoj nutnost přehodnotit posuzování transakcí, kdy již nelze vycházet pouze z formálního splnění obrátových kritérií. Při akvizicích startupů je nezbytné zohlednit širší kontext včetně možných zásahů na národní úrovni, informačních povinností dle DMA i rizika *ex post* přezkumu dle doktríny *Towercast*, což klade vyšší nároky na alokaci regulatorních rizik v dokumentaci. Jelikož jednotné řešení vražedných akvizic zatím neexistuje, regulace zůstává fragmentovanou kombinací dílčích kroků – od preventivních hlášení po zpětnou kontrolu dominance. Pro praxi to znamená zvýšenou komplexitu, kdy i zdánlivě nevýznamná akvizice může mít zásadní dopady, pokud se dotýká inovačního potenciálu trhu, jenž se stává klíčovým parametrem vedle tradiční cenové konkurence.

Mgr. Adam Bakala

MELKUS KEJLA & PARTNERS

[MELKUS KEJLA & PARTNERS advokátní kancelář s.r.o.](#)

Washingtonova 1624/5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 725 907 365
e-mail: info@melkuskejla.cz

[1] Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků

[2] Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 3. září 2024 ve spojených věcech C-611/22 P a C-625/22 P, Illumina, Inc. a Grail LLC v. Evropská komise

[3] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1925 ze dne 14. září 2022 o spravedlivých trzích otevřených hospodářské soutěži v digitálním odvětví

[4] Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 16. března 2023 ve věci C-449/21, Towercast SASU v. Autorité de la concurrence a další

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dělení, převod a přechod podílu v s.r.o.](#)
- [Nařízení PPWR: cesta do pekla dlážděná dobrými úmysly](#)
- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení – nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)